

დროება

ბაგოდის ურველ-ღვი ორშაბათს ბარდა

შასი განსხადებისა

დიდი ასობით ასობა... მთავრულით ასობა... მთავრულით ასობა...

ვალენტიანოვი, დროებას, ღვი ნება.

კრედიტი

ვალენტიანოვი, დროებას, ღვი ნება... კრედიტი... ვალენტიანოვი...

ზირველის მაისიდან წლის დამლევადინ დროება ღირს ექვსი მანეთი

სელის-მეწერა მიიღება, მთელიწი, რედაქციის (ვალენტიანოვი, დროებას, ღვი ნება)...

ტელეგრაფები

(საკუთარის კორესპონდენტისაგან) შუთაინი, 6 მაისს. თავდა-ზხაურთა ბანკის კრებად დამტკიცა გუშინ...

დებობიდან და დაჩება სახელმწიფო რჩევის წევრად; გრაფი იგნატიევი დაინიშნება შინაგან საქმეთა მინისტრად.

მდებსა, 3 მაისს. სამხრეთ რუსეთის ზოგადი აღაგებში ქრისტიანებსა და ურბებს შუა კიდეგ მოხდა შეტაკება.

ჟალბოგითა ღვთისათა ჩვენ, ალექსანდრე მესამე იმპერატორი და თვით-მშვერბელი-სრულიად რუსეთისა მეფე ზოლშისა, დიდი მთავარი ფინდის დიისა და სხვა და სხვა და სხვა.

„ზარსკვეი, 21 ღვინობისთვე, 3 სსათს. „მითქო ვეყდები. „ათას წილათ სიკვდილი სჯობია ამ სიცოცხლეს, ოღონდ კი კაცმა ჯავრი ამოიყაროს.

ბით კეთილ-ინება მოწამის სიკვდილით დასრულება ჩვენს საყვარლის მშობლის დიდებულ მეფობისა და ჩვენსად მონღობა წმინდა მოვალეობისა—თვით მშვერბელ გამგებობისა.

დაგვიმჩინეთ განგების ნებასა და სახელმწიფო ტახტო მეტყვიდროების განიხისა და უსუნაესის ღვთის წინაშე ამ მთელი ხალხის მწუნარებისა და განციფრებისა ჟამს ვიტვირთეთ მძამე ტვირთი, იმ რწმენით, რომ, რადგან მეფეებ წინადაგე მოგვანიჭა უფლება ამ მძამე და მხელ დროს, ის არ მიგვტყვიებს თავის ყოვლად-შემძლებელ დახმარებით.

ნეტარ-მიცვალებულმა ჩვენმა მშობელმა მიიღო ღვთისაგან ყოვლად-მშვერბულობის უფლება მიხეილ ხალხსად, სიკვდილამდინ ბეჯითი იყო აღთქმისა და სისხლით დამტკიცა თავის დიდებულ სიმსახურს. თავის-უფლების სისასტავითა კი არა, არამედ სიკეთით და სიმშვიდით შეასრულა მისი უდიდებულესი საქმე თავის მეფობისა—გლეხების განთავისუფლება და ამ საქმეში მიიმხრო და დაინძარა აზნაურნი—მებატონენი, რომელთაც ყოველთვის ესმისთ ხმა კეთილისა და ზატივისა; იმან დაადგინა სასამართლო, თავისუფლად განსადგენა თავის ქვეშევრდომნი და მოიწვია ისინი თავიანთ ადგილობრვ საქმეების გამგებობისათვის.

თილისა და ზატივისა; იმან დაადგინა სასამართლო, თავისუფლად განსადგენა თავის ქვეშევრდომნი და მოიწვია ისინი თავიანთ ადგილობრვ საქმეების გამგებობისათვის.

ბორც-მოქმედებითი და მდბალი მკვლელობა რუსის ხელმწიფისა, რომელიც ყოველთვის მზათ იყო თავის ხალხისთვის სიღაცსლე შეწირა, — საშინელი საზარელი, გავგონელი საქმეა რუსეთში მწუნარებათა და გარცხობა მოჭინისა ამან მთელს ჩვენ ქვეყანას.

მაგრამ ამ დიდს მწუნარებაში ღვთის ხმა გვიბრძანებს ჩვენ მხნეთ შეუდგეთ გამგებობის საქმეს ღვთიურ განგების სასაბით, თვით-მშვერბელის უფლების ძალისა და ჭეშმარიტების რწმენით, რომლის დასაცვლად, ხალხის საკეთილ-დღეოთ, ჩვენ მოწოდებულ ვართ.

გამხნევდნენ შეშინებულნი გულნი ჩვენის ქვეშევრდომებისა, ეგელანი, ვისაც სამშობლო უყვარს და ვინც ერთგულია ჩვენი მეფობის შემკვიდრობითის უფლებისა. ამ უფლების ანდილში და ამასთან ერთად შეკავშირებათ, ჩვენს ქვეყანას არა ერთსელ გამოუგლია განსაცდელი და ამ განსაცდელისა და გაჭირებიდამ ყოველთვის დიდებულნი და გამარჯვებულნი გადარჩენილან.

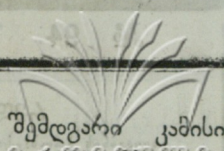
დროებისა ფელტონი, 7 მაისი.

„უბედური სიყვარული“ ნამდვილი ამბავი (ნათარქსი) ამ დღიდან მარი ბერი ემზადება შანტიენის მოკვლასაც და თავის თავისაც. ბულ-მოღვინედ სწავლობს რევოლვერის სროლას. თავის სურათს დააწერა შემდეგი: „ჩემ პატარა ქალისთვის შემოწირავს ჩემი და იმის მამის სიცოცხლეც.“ შანტიენის სურათზე კი შემდეგი საზარელი სიტყვები დააწერა: „რობერტ შანტიენი, რომელსაც გაღუწევიტე სიკვდილით დასჯა.“ როგორც ვამბავთული ვეფხვი დასტრიალებს თავის ნადირს, ისე გამწარებული დედა უდარაჯებდა თავის მაცდურს. იმის გულის-გრძობა შემდეგი სიტყვებით არის აწერილი იმის დღიურში: „საზრდოს მიგზავნის და ჰგონია მაგითი თავიდან მომიშოროს. მერც

მოწყობებით ვიცხოვრებ და ვერც უნაშუსობით. საქმის გაკეთება ენლა ჩემთვის შეუძლებელია, რადგან აღარც ჯანი მომდევს და აღარც გული. საშინლად ვიტანჯები... მინდა მოეკვდე, მაგრამ ის ჩემზე აღრე უნდა მოკვდეს. „P. S. ხუთშაბათს დღესასწაულია, უნდა წავიდე იქ. 15 ქრისტეშობას. „ბუშინ დავინახე ის, მაგრამ ვერ მიუახლოვდი, გარს ეხვია მრავალი ხალხი. ბათენებისა შინ დავბრუნდი სიცივისაგან კანკალით და ამღვრეული გულით. შეტყველია, რომბერტ, ერთხელ მაინც გიპოვი და მაშინ ძვირად დაგიჯდება ეს ჩემი ტანჯვა. შობას. „ჩემი პაწაწა ანგელოზი სამარეშია და მე კი ცოცხალი ვარ, — მე... იმის დედა... „რა ტყბილი სიტყვაა „დედა“ და რა ძნელია ამ სახელის დაკარგვა! „მაღე გეწვევი, ჩემო პაწაწა, და დავრჩები შენთან საუკუნოთ.

4 სსათს. „დედა, 3 იანვარს, უნდა გათავედეს სუყველაფერი. თუ ჩვენ ორნივე მოგვედებით, მაშინ ჩემი სურვილი ასრულებული იქნება. „მშვიდობით დედა! მპატიე! შენ იცი, რაც არი დედობრივი სიყვარული; ხომ გესმის, ჩემ მშვილთან უნდა წავიდე!“ მარი ბერი. 8 სსათს. „ის ჯერ კიდევ ცოცხალია... დარჩენ სახელიოდა. 5 იანვარს. „ბუშინ იმის კარების წინ დავალამე და ვერა გავხდი-რა. მზახე მარტო ერთი მაღალი ტანის გამხდარი ქალი; გახვეული ბეწვეულში. ხუთ საათიდან ცხრამდის იმასთან იყო. „მსეც კიდევ სხვა ქალი; მაგრამ ეს ამბავი სულაც არ მაშფოთებს, არცა მწყინს და არცა მშურს, რადგან ის სრულებით აღარ მიყვარს და თუ სასიკვდილოთ და ქაღვე, იმიტომ უფრო,

*) „დროება“, № 92.

შეწინააღმდეგეთ რა თაგს ჩვენის სამსახურისათვის, ჩვენ მოგიწევთ ყველა ჩვენ ერთგულ ქვეყნადამთ გვემსახურებოდნენ და სიმართლით ამ სამსახურს ბოლომდე განსრულების აღმასრულებლად, რომელიც რუსის ქვეყანას ჩაქვს სცხებს, გვემსახურებს საწმინდობისა და კეთილ-სხეობის დასამყარებლად, ვმწოდებთ კეთილ-აღსაზრდელად, უსამართლოებისა და მტაცებლობის მოსასწრაფელად, სამართლიანობისა და წესაერების დასადგენად იმ დაწესებულებაშია, რომელიც ჩვენს საყვარელ მშობელსა და რუსეთის კეთილ-მყოფელსა მანამდე რუსეთს.

პეტროპოლისი პეტროპოლისში 29 აპრილს, 1881 წელს, ჩვენს შეთანხმებულად წავსა, დღევანდელ საუთანის მისი ამბროსიანობის უკლებლობის ხელთ მოწინააღმდეგე.

ალექსანდრე.

მუთისის ბანის კრება

სხდამა მკათსე, 3 მაისს.

ჩვეულებრივად 1 საათზე გაიხსნა სხდამა. 512 მეკენჭეა, სულ კენჭის რიცხვი 612 არის. ღარბაში რომ ვერ ეტყვიან კენჭოსანები, ღია კარების გარეთ დგანან და იქიდან იღებენ მონაწილეობას სჯა-ბაასში, ანუ, უკეთესტყვათ, ყვირილსა და ხმაურობაში...

მშვენიერ სქესისათვის მიჩენილი აღილი სულ დაკავებულია. ბალნერებიან რომ ტყვა აღარ იყო, ოცდაათიოდე მანდილოსანი და ბანოვნები გამგეობის და ხედამხედველ ამიტეტის უკან, სცენაზე, სხედან, თითქო გალლერებიან მსხდომებთან ერთად სურთ ორსავე მხრივ იერიში მიიტანონ შუაში მოქცეულ კენჭოსანებს...

რომ ჩემი შვილის ჯადრი ამოვიყარო. ხელამდის! იმედი მაქვს და გეფიცები, ჩემო საყვარელო ანგელოზო, რომ მეორედ ხელი აღარ ამიკანკალდება. მარე ბიერი.

ამცდა! შვიდი სათი ველოდი გარეთ სიცივეში. ის ქალი, რომელიც დაიარება შანტიენთან, ვიცანი—აქტირისა პოლასია.

მართლა, სწორედ ის არის... რვა საათზე წავიდა თეატრში და გზაზე ეტლი ვადუბრუნდა.

სრულებით გულ-გრილათა ვარ და რომ შვილის გულისთვის არ მინდოდეს შურის-გება, შანტიენს სულაც თავს დავანებებდი. ღვე, დრო ვაატაროს იმ სხვა-და-სხვა თეატრის მოთამაშებებთან, რომლებიც თითონვე ეზიზღება...“

7 იანვარს მარი ბიერის დღიურში აღარაფერია ჩაწერილი, რადგან ამ დღეს აისრულა თავისი გულის-წადილი.

* *

სალამოს რვა საათზე, როცა მარი ჩვეულებრივ უდარაჯებდა შანტიენს, დაინახა, რომ ის სხვა ახლის საყვარლით გამოვიდა სასიეროთ და ერთ-

დღეს უნდა გადაწყდეს გამგეობის ჯამაგირის შემცირება ან შემუმცირებლობა. საზოგადო ინტერესისა და სარგებლობის გარდა ამ გადაწყვეტას კიდევ ის მნიშვნელობა აქვს, რომ მითი შეიტყობა ვისი დასი უფრო ძლიერია ლობაბერიძის, თუ ბაქრაძისა? პირველი წინააღმდეგია ჯამაგირის მოკლებისა და მეორე მომხრე, თუმცა პირველში იმისთანებაც ურევიან, რომელნიც ამ შემთხვევაში „შავში ჰყვლეფენ“, ე. ი. ჯამაგირის შემცირება უნდათ...

თავსმჯდომარემ წამოაყენა გუშინდელს სხდამაზე გარდაწყვეტილი კითხვა „ღარჩეს გამგეობის ჯამაგირები ისე იმდენი, რამდენიც იყო, თუ შეიცვალოს?“

— „ღარჩესო!“ ბანისა თითქოს აუარებელი უმრავლესობის ხმა, ხმა მანიშნებელი ლობაბერიძის დასის სიმრავლისა.

— „შეიცვალოს, შემცირდეს!“ მოისმა უმცირესობის ძახილი, რომელსაც ბანს აძლევდენ პირველი დასის ოცოდე წევრიც.

მეოთხედი საათი მარტო ზემომოყვანილთ სიტყვების ყვირილს მოუწდა კრება. თავსმჯდომარემ არჩია კითხვის კენჭის-ყრით გადაწყვეტა. მეორის ნახევრიდან საათის ხუთამდე გაგრძელდა კენჭის-ყრა, რომლის შედეგი ჩვენს მკითხველთ უკვე ტელეგრაფითა აქვს შეტყობილი: სამას ორმოცდაექვსის ხმის უმრავლესობით წინააღმდეგ ას-სამოცდაათისა კრებამ გადაწყვეტა გამგეობის ჯამაგირი (თავსმჯდომარის 4,000 და ორს დირექტორთაგანს თითო 1,800 მან.) შეუცვლელად ღარჩეს...

სხდამა დაშლდა 5 საათზე. როგორც ჰხედავთ, დღეს ერთი კითხვის მეტი ვერ გადაწყვეტიათ... თავის

მანეროს გამოცალმნენ; მერე შანტიენმა შტენით, მხიარულათ გასწია ბუღერისკენ.

ამ დროს მოუსწრო გამწარებული დედის შურის-გება... შემოსმა სამჯერ ზედი-ზედ სროლის ხმა... მრთი ტყვია შიგ ფხვებში მოხვდა და მანივე ძირს დასცა ის პატიოსანი კაცი, მეორე ტყვია ბეჭებში მოხვდა, მესამემ კი არაფერი აენო.

მარის სტაცეს ხელი.

— მკ, ის ჯერ არ მოკვდა! ამბობდა აღვლევებით გამწარებული დედა-კაცი.—მე მინც უსათუოდ ავასრულე ჩემ წადილს.

შანტიენს გარს შემოეხვია ხალხი და დიდ გამოძიებაში იყვნენ. შანტიენი ამბობდა:—არ ვიცი რაზე მესროლესო და არც თითონ მაგ ქალს ვიცნობო.

ხალხი თან-და-თან ვროვდებოდა და ჰკვირობდა ამისთანა სიგიჟეს.

ბამოძიებელმა ჩამოართვა დედა-კაცს ჩვენება... საქმე გამოჩნდა საყურადღებო. შველა მოუთმენლად ელოდა ამ ამბის დაბოლოებას...

* *

5 აპრილს 1880 წელს პარიზის სამარლოს დიდ ძალი ხალხი მოატყდა;

ხანგრძლივობით დღევანდელმა კენჭის-ყრამ ისე მოაბეზრა საზოგადოებას თავი, რომ საფიქრებელია გამგეობის თავსმჯდომარის გარდა სხვა კითხვებს არც ერთს არ უყარონ კენჭი...

ამბობენ, ბაქრაძის ტები დღევანდელი სხდომის შედეგით დარწმუნდნო, რომ მათი კანდიდატი წრეულს კიდევ გაშავდება და ცდილობენ სხვა კანდიდატი ამოიჩიონ, რომლის გამოთვრება უფრო საიმედო იყოს...

თფილისის ძალაქის რჩევა

სხდამა 4 მაისს.

მრზაბათს, 4 მაისს, ძალაქის რჩევამ განიხილა სხეთა შორის გამგეობის მოხსენება შესახებ მდ. მტკვარზედ ორი პარამის იჯარით გაცემისა. მრთი საზაფხულო თეატრთან და მეორე მირზოვეის ქარხანასთან. გამგეობის პროექტით, რომელიც ძალაქის რჩევამ დაამტკიცა ცოტა ცვლილებით—ეს ორი პარამი მიეცემა ბ. ძასუმარეს ხუთის წლის გადით, იმ პირობით, რომ ოთხი თვის განმავლობაში იმ დღიდან, როცა ის მოაწერს ხელს პირობაზედ, დაამზადოს პარამები, თავის მოწყობილობით და პარამზედ ჩასასვლელი გზაც. წლიური გარდასახადი ძასუმარისა ორ პარამზედ იქნება ასი თუმანი, რომელიც უნდა ინახოს ნახევარ წლივით წინადაწინ.

უკეთუ ძასუმარემა თავის პირობები არ აასრულა, ძალაქის გამგეობას ნება აქვს პირობები სხვა პირობებზე გარდასცეს. ამ შემთხვევაში ძასუმარეი ჰკარგავს უფლებას მიიღოს უკანვე, მისგან გამგეობაში გიროთ დატოვებული ხუთასი მანეთი.

ძალაქის რჩევას უნდა დაენიშნა

უმეტესი ნაწილი ქალები იყვნენ; ბევრი გამოჩენილი მწერლებიც დაესწრნენ. შველა მეტის-მეტი ყურადღებით ელოდა ბრალდებულს. ბოლოს კარი გაიღო და შემოვიდა მარი ბიერი...

შავი უბრალო კაბა ეცვა, მრგვალი შლაპა ჰფარავდა იმის თმებს. ის დინჯათ, ნაღვლიანად დაჯდა თავის ადგილზე. მტყობოდა, რომ მარტო მართლის თქმით მოიპოვებდა საზოგადოების თანაგრძობას. ნაღვლიან, წყნარად ლაპარაკზე შეეტყობოდა—რა ტანჯვაც გამოიარა ამ დედა-კაცმა. დამსწრე საზოგადოებამ მამინვე მის მხარე დაიჭირა. შექველია, გაიმარჯვებდა. ბამოჩენილი ვეკილი ლამო იყო ამის ვეკილი.

მოწვევებს თითო-თითოს გამოჰკითხეს. ბოლოს ბრალდებულის მსხვერპლიც; რომერტ შანტიენიც, გამოჩნდა. ის ჯერ კიდევ ცოტათ კოჭლობდა დაჭრილობის გამო. შრცხვი და შეუპოვარი ჩვენება ამ „პატიოსან კაცისა“ (როგორც თითონ იწოდებდა ამ სახელს) აცინებდა კიდევ ხალხს და უფრო მეტად აშფოთებდა.

— აღვიარეთ, ბატონო შანტიენ, მიგაჩნდით პატიოსან ქალად, როდ-

ხუთი კაცისაგან შემდგარი კამისია წასრული 1878 და 1879 წელს მანტიენის განსახილველად. მანტიენის რამდენიმე პირნი, მაგრამ ზოგიერთებმა უარი სთქვეს; უნდოდათ ხელ-ახლავ ამორჩევა, მაგრამ რამდენიმე ხმოსანმა დატოვა რჩევის ზალა, კომისიის ამორჩევა არ მოხდა, რჩევა დაიხურა ხმოსანთა კანონიერი რიცხვის უქონლობის გამო.

მრთი სიცილი და ოხუნჯობა ასტყდა, სანამ სხოდამა შეუდგებოდა იმ საგნების გარჩევას, რომლისათვისაც მოწოდებული იყო.

ხმოსანმა ბ. ზუსაძვამ იკითხა—რა მიზეზი არისო, რომ ხმოსანთა ამომრჩეველების სია არ არის, სამოქალაქო წესდების მოთხოვნილებით, შედგენილიო; ამ სიაში დღეს ისეთი პირებია ჩარიცხული, რომელნიც რამდენიმე წელიწადია გარდაცვალებულნი არიანო?

ბ. ძალაქის თავმა უპასუხა, რომ ჩვენ არ შეგვიძლია ვიცოდოდ რამდენი კაცი გარდაიცვლება მბილისში. მა ცნობები რომ ვიცოდოდ, მაშინ გარდაცვალებული აღმომრჩეველიც არ იქნებოდა ჩვენ სიაში ჩანიშნულიო. ბარდა ამასა ჩვენთვის ვგრეს საქირო არ არის ვიცოდოდ ცოცხალია, თუ არა აღმომრჩეველი; თუ ერთი არა, მეორე მანიც მოვა, რადგანაც აღმომრჩევის დროს მოიწოდება მამულთ ცენზის წარმომადგენელი.

ბ. ზაზაზავამ დაუმატა: ამომრჩეველთა სიებში მიცვალბულები თუ ურევია—ეს ამტკიცებს იმას, რომ მათ მემკვიდრეებს არ უცნობებიან ძალაქის გამგეობისათვის მათი გარდაცვალება და მემკვიდრეობის მიღება. მე სრულებითაც არ მინდა ვიცოდედ—ვის არის ამომრჩეველები. ამასთანავე ბ. ხარაზოვმა გამოაცხადა თავის

საც პირველად მოველ თქვენ სანახავად?

—მაგაზე პასუხის მოცემა მემძენლება... ჩასაკვირველია პატრონად მიმაჩნდით, თუ კი შესაძლოა უწოდო ეს სახელი იმ ქალს, რომელიც სუყოველიფერს აზვიადებს და უსაქმოდ საქმესა ხდის.

ამ სიტყვებმა საზიზლარი შთაბეჭდილება მოახდინა საზოგადოებაზე.

—მართალია, ბატონო შანტიენო, რომ არ გინდოდათ გენახათ თქვენი შვილი? ჰკითხა ვეკილმა.

—არ მინდოდა, რომ ჩემზე ელაპარაკნათ; ჰკარგებს ვერიდებოდი...

—როცა მოხვედით მარი ბიერთან და როცა ყმაწვილი იქა ჰყვანდა, ხომ გთხოვათ ამ ქალმა, რომ ერთი შეგებდნათ თქვენი ბავშვისთვის?..

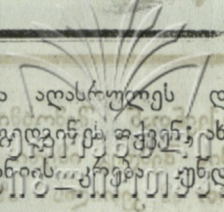
—მართალია. მაგრამ იმ დროს იქ უცხო ვინმე იყო.

—მინ იყო?

—ძიძა იყო.

ხალხში მოისმის ხმაურობა. უკვირთ და ჯავრობენ.

მარი ბიერი საშინლად აღვლევბული მოუთმენლად უყვირის: —სტყუის! ბანა არ შეეძლო მართა ენახა. ჩემ ოთახში შევიყვანდი,

გაკვირება, რა მიზნით აძლევს ამ გვარ კითხვას ბ. ზუბალოვი.

აქცედა ხმაურობა.

ბ. ზუბალოვი. სხვა უწყისობას კი დევ ერთი უნდა დაუმატოთ: დღევანდელ განსახილველ სიაში დაწინაურებულია მე-8 და-9 ნომრით ბ. პლადათოვის წინადადება. მიკვირს, რატომ აქამდის არ განიხილეს ესენი, რადგანაც ეს ორი თევა თითქმის, რაც მუდამ სხდომაზე ინიშნება ეს საგნები განსახილველად და დღემდის არ განხილულა.

ბ. ზუბალოვი ითხოვს თავ-მჯდომარემ დაადგინოს კითხვა რჩევის გარდასაწყვეტად: დღესვე განიხილოს ეს ჩემი კითხვები, თუ გადიდვას მერმისათვის და რჩევ: შეუდგეს მორიგი საგნების გარჩევას.

ბ. ქალაქის თავი. მე არ მინდა თავი შევაწყვიტო რჩევას ამ გვარ კითხვით.

ბ. ჩოლყაშვილი. ბ. ძალაქის თავმა იხსნა თქმა, რომ ამ საგანზედ კითხვას არ დაეადგენო; მაგრამ მომავალში შეიძლება მოხდეს უფრო საინტერესო და უსაქიროესი კითხვა; მაშინ ნება აქვს ბ. ძალაქის თავს უარი სთქვას ამ გვარ კითხვების დადგენაზედ, თუ არა?

ბ. ელიმიშვილი და ბ. კვანჭულავი ამბობენ, რომ ინსტრუქციის ძალით, ზამეგობა ვალდებულია მისცეს პასუხი იმ კითხვებზედ, რომელიც მიეცემა მას, ან იმავე სხდომაზე და ან შემდგომ სხდომისათვის.

ბ. ხოჯაიშვილი. ჩვენთვის ახლა საჭიროდ არ არის ასე საჩქაროდ ხმოსანთა აღმომჩვევების სიის გასწორება, რადგანაც ახალი აღმომჩვევის დრო ჯერ შორს არის. რაც შეე-

ხება კითხვებზედ პასუხის მიცემას, რასაკვირველია, რჩევა არ გადადგება ინსტრუქციით დადგენილ წესებს.

ახალი ამბები.

პეტერბურლის გაზეთებში იწერებინან, რომ არხეოლოგიური კრება, რომელიც წელს 8 ნოემბრისთვის უნდა გამსწავლიყო თფილისში, მომავალ 1882 წლისთვის გადაიდგა.

ამავე გაზეთების სიტყვით, ძველისი უმაღლეს მთავრობას განზრახვა აქვს, ბაბის მოყვანას მიაკციოს შემდეგში უფრო მომეტებული ურადლება, ვინც დღემდინ აქცევდა.

ჩვენ შევიტყვით, რომ ლოკინის სამეურნეო სკოლის სამაგიერო სკოლის გამართვისათვის ამორჩეულ კომისიას განზრახვა აქვს, რომ სამეურნეო სკოლა გამართოს სოფ. ძარდანაში თ. ნ. ამატუნის (აღრინდელ თ. აბხაზის) მამულში, სადაც სახლებიც მზათ არის სკოლისათვის და სამაგალითო ფერმის და ექსპანის გასაკეთებლად; საკმაოდ ადგილს იძლევა მამულის-პატრონი. ამ ახლო ხანში, როგორც ვითხრეს, კამისა მიდის ძახეთში ამ ადგილის დასათვალიერებლად.

ძველსისი ჯარის აფიცრებმა 4,000 მან. მოაგროვეს თავის შორი იმ განზრახვით, რომ ამ ფულის სარგებლით თფილისის სამხედრო გიმნაზიაში დაინიშნოს ერთი სტიპენდია მიცვალებულ ხელმწიფე-იმპერატორის სახელობით.

ზანეთს „ძველსისი“ დაბეჭდილია

ან ძიძას დაეითხოვი. მაგ კაცს არა აქვს ნამცეცი შეზრალბა, ეგ უგულლოა, უგულლო!..

ჭანტიენი ცდილობს თავი როგორმე დაიხსნას. საზოგადოება აღელვებულია, მოისმის ყვირილი.

მარწმეებს სულ მარი ბიერის მხარე უჭირავთ. მექილმა ლაშომ გამოიჩინა თავის მჭევრ-მეტყველური ნიჭი ყველა იმის სიტყვა აღელვებდა, აოცებდა, სწავდა ადამიანს და ცრემლებს ჰვრიდა. ტიროდნენ ქალები, ტიროდა თითონ დამნაშავე; კაცებიც უკან არ დაუარჩნენ, ესენიც ტიროდნენ და თითონ მსაჯულებმაც ვეღარ შეიმარგეს ცრემლები... ამ დღეს სასამართლო სწორედ საკვირველი სანახავე რამ იყო.

„ამ დღეა-კაცზე უბედური არავინ არის,—ამბობდა ვექილი ლაშო,—როდესაც ჭანტიენმა მისწერა მარი ბიერს პირველად ბარათი, რომ შენისთანა საყვარელი, პატიოსანი და კეთილი არავინ არისო და სუყველა ქალებს მიჩინებინარო, თანაც უმატებდა: როდესაც შენთან ახლო ვარო, უკეთეს კაცად ვხდებიო,—განა შესაძლო იყო ჰგონებოდა მარი ბიერს, რომ ჭანტიენი იყვანს ამას ხასად,

როგორც საყვარლათ? მიცი, რომ მეტყვი: ხომ ყმაწვილი აღარ იყო, თითქმის ათი წელიწადი გაატარა თეატრში და უნდა სკოლადა რა ბოლოც მოელოდა. მაგრამ, ბატონებო, ერთი მითხარი, განა ადგილია სიყვარულის წინააღმდეგობა?

„როცა ოც-და-რვა წლამდე ქალი შეიმარგებს თავს და არ მიეცემა სიყვარულს, მაშინ სიყვარული ისე ღრმად ჩენერგება ამას, რომ მზათ არის ხოლმე თავი შესწიროს ამ გრძობას. ეს კაცი ელაპარაკება ამას, როგორც უცხო, როგორ უცნობს, როდესაც ამიამყოლმა, მარი ბიერმა, დაჰკარგა თავის პატიოსანი სახელი, ჯან-მთელია, სუყველა ნუგეში და იმედები.

„ეს უგულო კაცი კი რაღას სჩადის? ამ უბედურების მნახველს არც ცრემლები მოსდის და არც გულმა გაუფეთქა. ამას რა უჭირს?! ეს წავაგებო თავის მეგობრებთან და სიცილით უამბებს თავის თავ-გადასავალს... ღარწმუნებული ვარ, სუყველა პატიოსანი კაცი გაჰკიცხავს ამას. მე მაგას სრულებით არ ვიცნობდა; მე გონა, რომ თუმცა უგულოა, მაგრამ ისე მაინც მოიქცევა, როგორც პა-

ერცილი წერილი ბ. ბერნაციისა ბზიბის (აბხაზეთის) ბზის ტყის შესახებ. ბ. ბერნაცი ამტკიცებს ამ წერილში, რომ ბზიბის ხეობაში დაახლოებით ათი მილიონი ფუთი ბზა მოიჭრება ახლო; და თუ დროზე არ მოიჭრა, ისეთი დაბერებული ხეები:ო, რომ შემდეგში გაფუჭდებო, დაღებო.

წერილი თბილისის ლუბარინის თავად-ახნატრების წინამძღოლისადმი

ბატ. წინამძღოლმელო, რასაკვირველია, მიხედებით, თუ რა ყოფილა მიზეზი თქვენთან გამოლაპარაკებისა; ამასთანავე დაინახამთ ამ წერილით, რომ სრულიად არ მქონია განზრახვა: არც წყენისა, არც მეტიჩრობისა, როცა ამ წერილს გწერდით; არამედ მინდოდა მხოლოდ თქვენი ყურადღება მიმექცია საზოგადო საქმეზე.

ზეხსომებთ, რომ როგორათაც სხვა უფლებმა, ასე ბორის უფლის კეთილშობილებამ გადასწყვიტა დაიღვან გარდასახალი ფულით თავიანთ შეილებს აღსაზრდელად; თანაც კომიტეტიც აღმომჩინეს, რომელმაც უნდა მიიღოს შრომა ფულის გაწერისა; აგრეთვე იქონიოს თვალ-ყური ამ საქმეზედ, რომ მალე შესრულდეს. თუნდა ამ კომიტეტში არ ვიყევი ამორჩეული, მაინც ყოველი პირი მოვალეა იზრუნოს საზოგადო საქმეში რითაც შეუძლიან.

ამისთვისაც თქვენ მოგმართეთ რომ მოგაგონოთ: დროა, რომ შეუდგეთ ამ კეთილს აზრს! იქნება, ბრძანათ: მე რათ მაწუხებსო, მე რა შუაში ვარო? პირისთვის: რასაკვირველია, თქვენც იცით, რომ ა) თქვენ მოვალეხართ, რადგან ჩენი მოთავე ბრძანდებით და ბ) რადგანაც მაზრის მარშლებმა თავიან-

თი ვალდებულობა აღსრულდეს და განაჩენები წარმოგედგინეს; თქვენც ახლა თქვენ ლუბარინის წერილს და მოახდინოთ.

ბატ. ლამის ერთმა წელიწადმა გაიაროს, შემოგეტკერივართ და განკარგულება არსად სჩანს; დღე ერთია, კითხვა ათასი ხალხისაგან: „თუ რას აპირებთო?“ ზოგიერთის მწუნარება, რომლითაც რჩება უსწავლენი შედეგები, რომ მოგახსენოთ, შორს წავა.

მე დღით მიკვირს, როგორ არ გეშურებათ და გესახლებათ კიდევ ამისთანა დამხადებული და სამაგალითო საქმის შესრულება? ნუ თუ აქამდის არ უნდა შეგესრულებინათ თქვენს სახსოვრათ? ძაცს ეგონება, რომ ისე ფუჭად ჩატარება უნდავო. თუ მკითხამთ: სულაც თქვენი ვალი იყო ამისთანა კეთილი აზრი გეფიქრათ და უთქმელათ შეგესრულებინათ; მაგრამ უჯაფუროთ, მზათ გაცემებული საქმე ხელში გიჭირავთ და თქვენი ცივად ექცევით; ამას ხოლოდ მოწოდების მეტი აღარა უნდარა.

მაინც და მაინც უნდა ვიკითხოთ: სად იმყოფება ჩენი განაჩენები? ხშირათ ვკითხულობ, მაგრამ გზა და კვალი ვეღარ ვაგვიგე. მინ იცის რომელ მწვანე მაულის ქვეშ აწყვიან? ან შკაფს უკან თავებები ხრამენ? თუ მართალია, ვაიმე ჩენო ამაგო! ძინა-ლამ სისხლი დაიღვარა და დახე ასე უბრალოთ უნდა ჩაიაროს და თუ კიდევ იმყოფება ის განაჩენები, თქვენ დალოცვილებო, რაღას უყურებთ? მანა ცუდია ერთი წლით აღრე შესრულდეს? მანა თქვენ არ იცით თავდაზნაურების სიღარიბე? მანა თქვენ არ იცით სწავლა-განათლების საჭიროება ყველასთვის და განსაკუთრებით ჩვენთვის?

ჩემთვის, მართალია, სამძიმო იყო

თქვენს გადაწყვეტილობას დიდი გაფელენა ექნება ახლოგაზდობაზე.

დიდ ხანს არ ვასწია ნათესავ-მსაჯულების რჩევამ. რამდენიმე წუთის შემდეგ გამოაცხადეს მარი ბიერის გამართლება.

ხალხი აღტაცებაში მოვიდა. ხანგრძლივი ტაშის კერა მოისმა, როცა წამოაღდა მარი ბიერი. ის ფერ-მიხდილი, გოაცებული, ღიმილით გადაეხვიდა თავის ვექილს. ხალხი თანაგრძობით ცხვევოდა ვარსშემო. შექილი ლაშო დიდი ამბით გააცილეს.

მარი ბიერი სრულიად გამარჯვებული იყო. ამას აქ დახედნენ დედა, და და მამაც კი, რომელიც ცხლა საქმიანობა დაბრუნებულიყო. სამი თვის ტუსალობის შემდეგ, მარი დაბრუნდა თავის სახლობაში.

ქველა გაზეთებმა, ყველა გონიერ კაცებმა აღტაცებით მიიღეს ამ ქალის გამართლება და ერთ-ხმათ ჰკიცხავენ იმ უგულო თავ-მოყვარეს, ასე რომ ის იძულებული შექნა დეტოვებინა პარიტი და გადაკარგულიყო სადმე შორს.

(დასასრული)

ტიოსანი კაცი, მოველოდი, რომ ბატონი ჭანტიენი დალოდებდა, დაფიქრებდა, მოინანებს ცოდვებს და ითხოვს, რომ არ დასაჯონ ეს ქალი... მაგრამ იმედები გამიტყუენდა! დიდი უბედურებაა თუ ცხლანდელი ახლოგაზდობა ამისთანა არის. რა მეტქმის ამისთანებზე?

„ამ კაცს არც სიყვარული, არც კაცთ მოყვარეობა სწამს. მართალია ღმერთმა დაიხსნა ბატონი ჭანტიენი სიკვდილისაგან, მაგრამ უარესი სასჯელი მაყენა—რომ თქვენ წინ წარმოსდგა პირ-მავათ. მარი ბიერი სიტყვას გაძლევთ, რომ ხელი აღარ ახლოს იმ კაცს, რომელიც ცხლა ეზიზღება და უნდა დაუჯეროთ, რადგან ამას არასოდეს ტყუილი არ უთქვამს.

„ნუ თუ დასჯით ამას? არა, ბატონებო, თქვენ იცით სხვა კანონებიც, იცით, რომ კაცის მოთმინებას სამშღვარი აქვს და ისიც კარგა იცით, რომ სიცოცხლეს პატიოსნობა სჯობია...

„დააკვირდით კარგა ამ უბედურ შემთხვევას. ამ ქალის დასჯით, ხომ ხელს უმართავთ ჭანტიენისავეთ პირუტყველ გრძობით სავსე კაცებს?

თქვენთან შემოხმანება, მაგრამ... ამის შემდეგ იმედი გვაქვს შეუდევრებით ამ კეთილს აზრს და მეორეთ აღარ გვათხოვინებთ; ამასთანავე იცით კიდევ, რომ იმ საფუძველზედ არ დაწყობილა ეს კეთილი აზრი, რომ ფუხატ ჩაიაროს ვისმე მიზეზით; ეს არის ერთ ნმთ გადაწყვეტილი, ერთ-ნმთ აღვიარებული სურვილი თბილისის თავად-აზნაურებისაგან, რომლებშიაც იპოვებიან ბევრი ხმის ამომღებნი და რომელნიც არ დაგდებენ შეუსრულებლად.

გორის მასხრის მცხოვრებელი თ. ნ. დიასაძიძე საქაშეთი, 1 მაისს.

რუსეთი

შველა რკინის გზის სტანციებზედ პეტერბურღში პოლიციელების ზედამხედველობა გააძლიერეს.

— ამ მოკლე ხანში სამხედრო სამართლოში განიხილავენ პოლიტიკურ დამნაშავეთ: პოვალევსკის ქალის, ბოგომოლოვის, პრეობრაჟენსკის, შჩერბინის და ძაშინცოვის საქმეს.

— „ნოვოე ვრემია“ სწერს, რომ პოლიციელები სამსახურს გარეთ სამოქალაქო ტანისამოსით ივლიანო; მხოლოდ ნიშნად პოლიციაში სამსახურისა უნდა ატარონ დაწესებული სარტყლები.

— სახელმწიფო რჩევას გარდაუწყვეტია მომავლის წლიდამ სახალხო სკოლების გასამრავლებლად მოემატოს ხაზინიდან გადაღებული ფული.

— ზაზეთს „ნოვოტში“ სწერენ, რომ ქალებს ხელ-ახლაე მიეცათ უფლება ტელეგრაფის ნაწილში სამსახურისა.

— მას აქეთ, რაც პირველი შეტაკება მოხდა ქალაქ მლისავეტგრადში ებრაელებსა და ქრისტიანებს შორის, როგორც ვტყობილობთ რუსეთის გაზეთებშიდამ, ამ ქამად ბევრ ალაგას ხდება ამ გვარივე შეტაკება. ზოგიერთ ალაგას დიდ-ძალი ჯარით უჭირსთ აჯანყებულების დამშვიდება.

სხვათა შორის ბიევიდამ იწერება გაზეთის „რუსკი ძურიერის“ კორრესპონდენტი, რომ შეტაკების დროს მოჰკლეს ერთი ქალი, თვრამეტი დასჭირესო, მათ შორის ერთი გინაზიელი და ერთი სტუდენტი. დატუსაღებულია ათას-ოთხასი კაციო.

ამ გვარივე არეულობის შესახებ ოდესიდამ იწერებიან, რომ ერთ სოფელში ორი დღეა რაც არეულობა არის და ხალხი ვერ დაუმშვიდებიათ; ყოველივე ქანება ებრაელებისა, თუ გაცარცულია, თუ გადამწვარია; მეორე სოფელში კი შეტაკება მომხდარა სოფლის სასამართლოს წარმომადგენელთა და გლეხების შორის, რომელთაც არ უნდოდათ დაეთმოთ ებრაელებისთვის წართმეული ქანება.

— პეტერბურღიდან იწერებიან, ყველა ის არეულობა, რომელნიც

კი მოხდა ჭეხილაც ხდება მრავალ ალაგას სამხრეთ რუსეთში, სამხრეთ-რუსეთის მუშა ხალხის შეერთებულ საზოგადოების წყალობით არისო; ფიქრობენ, რომ მათ აქვს მონაწილეობა ამ არეულობაშიო.

— ამას წინეთ ვსწერდით, რომ ქ. მელიტოპოლის ადგილობრივმა ერობამ (ხემსტვომ) შესწირა სამოციათასი მანეთი გლეხების დასახარებლად ადგილების ყიდვაში.

ამ გვარივე მიზნით, როგორც იწერებიან ქ. სიმფეროპოლიდამ, ადგილობრივ ერობას თავის უჩვეულებრივო სხდომაში გარდაუწყვეტია დაურიგდეს გლეხებს სესხით ას ორმოცდაათი ათასი მანეთი.

რა თქმა უნდა, თუ ამ გვარი დახმარება განშირდა, უმაჟულო გლეხების რიცხვი ძრიელ შემცირდება და ამასთანავე მოისპობა იმათი ძნელად წარმოსადგენი გაჭირვებული მდგომარეობა. ამასთანავე ისეც დაუმატოთ, რომ მრავალი მუშა ხელი დარჩება თავის ალაგას, რადგანაც აქამდინ, ადგილების უქონლობის გამო, ისინი ძალა-უნებურად გადადიოდნენ ხოლომე სხვა უცხო ადგილებში, როგორც მაგალითებრ, შუბანის, ბათუმისა, სოხუმისა და შარსის მაზრებში; სადაც ისინი ეხოცებოდნენ თუ ჰაერისა და თუ ეკონომიური მდგომარეობის მიზეზის გამო.

— ზაზეთი „მოსკოვის ტელეგრაფი“ გვაცნობებს, რომ ლენინგოლის სკოპელევის ასხაბადიდან წამოსვლის დროს შოკ-ტეპეს სიმამრების მამაცურად და მხნედ დამცველს ტიკმასარდარს უთხოვინა მისთვის, რომ იშუამდგომლოს ხელმწიფე იმპერატორთან და მისცეს ნება პეტერბურღში ჩამოსვლისა რათა ინახულოს „თეთრი მეფე.“ ამ შუამდგომლობაზედ უმაღლესი ნება-რთვა გამოცხადდა და, როგორც იწერებიან პეტერბურღიდან, ტიკმა-სარდარი წელს ზაფხულში მივა იქ.

ბანსხალეზანი

ძალაძის ბაგმომგისაგან თბილისის სამოქალაქო გამგეობა აცნობებს საუოველთავოდ, რომ მისი თანადასწრებით 12 მაისს დანიშნულია ვაჭრობა საქონლის საკლავის გადასახადის იჯარით გაცემაზედ. პირობები მსურველთ შეუძლიანთ ნახონ მუდამ დღე დღის 10 საათიდან ნაშუადღევს 2 საათამდინ; უქმი დღეების გარდა (3—1)

ახალ-თევედამ მოკლეს ვადით მოსულმა მოიტანა გასასუიდათ

იაფ-ფასად: ხალიჩები, ნოსები, ხურჯინები და სხვ.

ვისაც ამ საქონლის შექმნა ჰსურს, შეუძლიან მიმართოს პარონბეგოვის ქარვასლაში, ვარანცოვის ქუჩაზე, დღის 8 საათიდან 9-მდინ. (3—1)

ძუთაისში მაისის პირველიდამ გრ. მირიანოვისა და კამპანისაგან გაიხსნა ახალი სასტუმრო ლივიალი

ხაზაროვის კლუბის შენობაში. სასტუმროს ჩინებულად მოწყობილი ნომრები აქვს კორრიდორებით. ნომრების ფასი 75 კაპეიკადამ 2 მან. 50 კაპეიკამდეა.

იმედი გვაქვს, რომ პათიცემული საზოგადოება სრული კმაყოფილი დარჩება ჩვენი სასტუმროსი. (5—5)

ძალაძის ბაგმომგისაგან თფილისის ქალაქის გამგეობა ამით აცხადებს საუოველთავოდ, რომ ამა მაისის 1 რიცხვიდამ დაიწება იმ მასწავალა ძალლების სოცვა ქუჩებში, რომლებსაც რკინის ან ტუავის საუელო არ ექნებათ. ეს ცხადდება ყველა ძალლის ჰატრონების გასაფრთხილებლად. (3—3)

მიუხედავამთ იმისა, რომ ბაჟი მოიმატა, საქონელი გაიყიდა ისევე იმ ფასად, როგორც წინეთ იყო; ვინგო-ჩაი 1 მ. 5 გ. და 1 მ. 10 გ.; საუკეთესო მინინგი 1 მ. 20 გ. და 1 მ. 40 გ.; მშუკნიერი კაისაუ 1 მ. 60 გ. და 1 მ. 80 გ. ძრეელ კარგი ჩაი 2 მ. გირვანჭა უქალაღლოთ.

ინგლისური რკოლეკერ ბი 4 მ.—40 მანეთამდინ და თოფები 20—200 მანეთამდინ. ინგლისის ბალაზიაში. სააგენტო ბარნსბის უნაგრების გასასყიდლოთ, ჟონსის კლიტეების, შოკოლადისა და ეესტრაქტისა კაკაო ფრანს რომელთაც დაიმსახურეს ზარბუის მსოფლიო გამოფენაზედ ოქროს მენდალი. გირვანჭა არმატოული ჩაისა ლამაზი ჩაინიკით 1 მ. 65 გ. და სულ საუკეთესო 2 მ. 30 გ. ვაჭრები მოიგებენ, თუ იყიდიან ბლომათ ინგლისის მადნაში. მთელი კოსტიუმი 15 მ. ზელებს ვინფეტები 60 გ. ერთი გირვანჭა. 100—57

დასპიდვის დროს ინგლისის მადნაში იყიდება შარვლები 4 მან-დამ. თელი ტანთ-საცმელი 14 მან., ტრიკო და პარუსინა 75 შაურიდამ არშ. ახალი სისტემის თოფები 1,560 და 100

მან. რვეორველები 4 მან.—40მ-დი ქულები და შოლაბები მასწავალ უნაგირები 3 მ. მადნა, კანჩისა 1 მან. ბოთლი, ძველი პორტკენი და ხერესი 1 მან. 40 კ. შამანის ლენო 3 მან. კამფეტები 35 კ-დამ გირვ.; შუკოლადი 1 მან. 20 კ. გირვ. და ჩაი უქალაღლოთ 1 მან 60 კ. უყეთესი მოსკოვი 2 მ. 20 კ-ნი. ქალაღლი.

იქვე მრავალი ტახტები, ფოდნოსები, კლიტეები, დანები, კოვზები, კალმები, ქალაღლი, კლიონკა, საურველი, ხოთქები, ჭურჭლები, სტაქენი, მურაბები, და 16. 30 პროცენტიოთ იათათ ვინემ სხვაგან. (15—12)

ლონდონის ბალაზია პრეენის მოედანზე № 2, კომმერციულ ბანკის ქვეშ, დაარსებულია წმინდა ძაბტის და ჩინეთის პირველი მოწვეის ჩაის გასაყიდველად და ასაუკეთესო ინგლისის საქონლებისა, მაგალითად: თოფების, რვეოლეკერებისა, ბოქლომათა, ტაბაკების (ფოდნოსი) კრავატების, დანა-ჩანგლების, საჩაიე, ჭიქების, შოკოლადის, კაკაოს, გემრიელი სუკრის ერბო, სასურნებელის, საპონის, ცხვირ-სახოცების, შიოთკი წინდების, ჩულქების, კარანდაშების, რკინის კალმების და სხვ... (100—59)

სწავლა ბაგმომგისა და შამპრისა. ახალი ხელოვნებით დასახვის მუხამაღლობით. იქვე მიიღებენ ქალების და ემადწვილების ტანისამოსის შეკერვას, ზომის აღებას და გამოჭრას; ისეიდება ახალ მოდის სახენი გამოჭრილებისა შეპირებული ზომისა და დაწვობენ ზღისეს მამინახედ. აგრეთვე ასწავლიან შეუძლებლ-ემადწვილ ქალთა, რომლის პირობაც შეიძლება შეიტყოთ გუგიაში, ნიკოლაევის ქუჩაში № 87. (10—10)

ლონდონის ბალაზია კომერციული ბანკის ქვეშ დაარსებულია სამდვილი ჩაი-გასასყიდლოთ პირველი შოკრეფილისა და საუკეთესო ინგლისური საქონლისა: მაგალითებრ: თოფებისა, რვეოლეკერებისა, კლიტეებისა, ჭურჭლებისა, ვრავატებისა, დანებისა, კოვზებისა, ჩაინიკებისა, შოკოლადისა, კაკაოსი, დუსუნისა, სპონისა, შიო გებისა, ცხვირ-სახოცისა, ქალადლისა, კარანდაშებისა, კალმებისა, უნაგრებისა, სუკრისისა (გემრიელი ვლეშენი ზეთისა) და სხვ. სააგენტო მაკინტოშის მოსახურავებს გასასყიდლოდ კანფეტების და ბატკუნის და კამპ. მურაბისა, აგრეთვე ჩულქებისა და წინდებისა ნოტინგამიდამ. სამდვილი ქაგანს იგარები. (100—60)